

Barn i rusbelastede familier

Erfaringer fra praktisk pårørendearbeid

Janne Ekeberg Amundsen og Helga Melkeraaen

Gruppetilbud for barn i rusbelastede familier...det høres viktig ut, umiddelbart kan det også høre riktig ut. Forutsatt at man styrer unna noen fallgruver som kan invitere til helhjertet innsats – på litt halvhjertede og bristende faglige premisser. Det er lett å la seg besnære av selve idéen om å etablere grupper for barn av foreldre med rusmiddelproblematikk – uten at den nødvendige kunnskapen og kompetansen er tilstede. Gruppebasert tilnærming overfor denne målgruppen er ikke et egnet tiltak i seg selv. Målsetting, struktur, tematikk og form må tilpasses ikke bare barnas alder, modenhet, erfaringer og behov, men også deres aktuelle familiesituasjon og relasjoner til foreldre lomsorgspersoner/hjelpeapparatnettverk.

En krevende øvelse. Man inviterer ikke disse barna til åpenhet i et gruppefelleskap uten å ta høyde for hva og hvem som møter dem i etterkant. Uten å berøre og håndtere dilemmaer som uvilkaarlig reiser seg når man snakker med barn om sårbare tema med utgangspunkt i foreldrenes rusproblematikk. Uten å tåle og ivareta barnas historier, uttrykksmåter, emosjonelle reaksjoner og relasjonelle utfordringer. Uten å romme barnas ambivalens knyttet til behovet for å fortelle om det vanskelige og smertefulle,

samtidig behovet for å skjule det tabuiserte og skamfulle og beskytte foreldrenes og familiens verdighet. Uten å formidle en nyansert forståelse av at barn både kan være sinte på, redde for, glade i, distansert fra og knyttet til sine foreldre. Uten å kommunisere kunnskap om og respekt for hva de voksne sliter med – innenfor rammen av et tydelig og ufravikelig barnefokus.

Forfatterne Ekeberg og Melkeraaen manøvrerer klokt og reflektert i dette utfordrende landskapet. De beskriver et gjennomarbeidet konsept preget av et solid faglig fundament og profesjonell dømmekraft, hvor nødvendige faglige og etiske avveininger tydeliggjøres og drøftes – ikke bagatelliseres eller forenkles. Å definere tilbudet som et kurs, ikke gruppebehandling, kan være et nyttig grep for å styrke barnas lærings- og mestringfokus.

Bokens styrke ligger på to plan. Den ivaretar en god balanse mellom teoretisk og praktisk tilnærming, og den gjenspeiler et helhetlig familieperspektiv som forståelsesgrunnlag i møte med barna. Det siste er avgjørende med tanke på å fremme barnas forståelse av egne erfaringer, reaksjoner, utfordringer og utviklingsmuligheter sett i lys av den konteksten de har levd og lever i.



Forfatterne tydeliggjør nødvendige forankringspunkter for sitt arbeid: Kunnskap om samspillsmønster og belastningsfaktorer i familier med rusproblematikk, nødvendigheten av et avklart samarbeid med foreldre og hjelpeapparat, klinisk kompetanse og erfaring både fra rusarbeid og arbeid med barn, relasjonell kompetanse, evne til å gjenkjenne og forholde seg til barns smerte og til syvende og sist ha et blikk for deres mestring fremtendende potensiale.

Ikke småtterier. Så fortjener da heller ikke barn i denne målgruppen noe mindre enn dette: Kvalitet i alle ledd.

Av: Titti Huseby, KoRus - Sør